

Spis treści

SKRÓTY	13
WSTĘP.....	17

Część A

ŚMIERĆ

Rozdział 1

ŚMIERĆ W STARYM TESTAMENCIE.....	27
a. Opisy śmierci	27
I. Śmierć a różnorodność	27
II. Śmierć jako koniec życia	30
III. Śmierć jako przyjaciel.....	33
IV. Śmierć jako wróg.....	33
V. Śmierć jako oddzielenie	38

VI. Śmierć jako spotkanie?	39
VII. Śmierć przez ofiarę.	42
VIII. Śmierć przez samobójstwo	45
b. Refleksje nad śmiercią	47
I. Śmierć a życie	47
II. Śmierć a stworzenie	48
III. Śmierć jako zjawisko naturalne	49
IV. Śmierć jako kara	50
V. Śmierć jako nieczystość	52
VI. Śmierć a przyszłość	55
c. Streszczenie	55

Rozdział 2

ŚMIERĆ W STAROŻYTNYM IZRAELU	57
a. Reakcje żywych	57
I. Żałoba	57
II. Poszczenie i ucztowanie	59
III. Lamenty i pogrzeby	60
b. Pochówek zmarłych	62
I. Zwykły pochówek	62
II. Pochówek królewski	66
III. Brak pochówku	68
IV. Miejsce pochówku	70
V. Pochówek wtórny	74
VI. Pokarm i pochówek	76
c. Streszczenie	79

Część B

ŚWIAT PODZIEMNY

Rozdział 3

NIEPOŻĄDANY ŚWIAT PODZIEMNY	83
a. Szeol jako miejsce.	84
I. Występowanie terminu.	85
II. Znaczenie wyrazu	87
III. Opis miejsca	90
IV. Pochodzenie nazwy	93
b. Szeol jako przeznaczenie	96
c. Synonimy	100
d. Streszczenie	102

Rozdział 4

ZAGRAŻAJĄCY ŚWIAT PODZIEMNY.....	104
a. Psalmiści o Szeolu	104
I. Język metaforyczny	104
II. Język wybiórczy	106
b. Psalmiści w Szeolu?	108
I. Pedersen: doświadczenie obecne	108
II. Barth: doświadczenie pełne mocy	110
III. Inni: doświadczenie niejasne.....	113
IV. Psalm 88: doświadczenie nadchodzące	115
c. Streszczenie.....	117

Rozdział 5

WSZECHOBECNY ŚWIAT PODZIEMNY?119

- a. Czy „ziemia” to świat podziemny?120
 - I. Świat fizyczny122
 - II. Świat zamieszkany127
 - III. Ziemia pod stopami129
 - IV. Ziemia pochłaniająca131
 - V. Ziemia najniższa133
 - VI. Ziemia pod stopami lub świat podziemny133
 - VII. Kraina cieni? (Iz 26, 19)137
 - VIII. Streszczenie140
- b. Czy woda jest światem podziemnym?140
 - I. Woda pod światem141
 - II. Woda jako świat podziemny?142
 - III. Woda a świat podziemny145
 - IV. Streszczenie152

Część C

ZMARLI

Rozdział 6

NAZYWANIE ZMARŁYCH155

- a. „Cienie”156
 - I. Zmarli Refaim156
 - II. Etniczni Refaim159
 - III. Filistyńscy Refaim?162
 - IV. Ugaryckie *rpum*164
 - V. Inne semickie *rp'm*172
 - VI. Streszczenie173

b. „Bogowie”	175
I. Oczywiste odniesienia w Starym Testamencie	176
II. Sugerowane odniesienia Starego Testamentu	181
III. Streszczenie	183

Rozdział 7

ZASIĘGANIE RADY U ZMARŁYCH	184
a. Nekromancja w Izraelu	184
b. Nekromancja w Endor	189
c. Nekromancja w innych tekstach?	194
d. Określenia nekromanckie	198
I. <i>'ôb</i> jako narzędzie przepowiadania przyszłości	198
II. <i>'ôb</i> jako duch przodka?	200
III. <i>'ôb</i> a <i>ilib</i> ?	202
e. Streszczenie	204

Rozdział 8

ODDAWANIE CZCI ZMARŁYM	206
a. Kult przodków a teksty Starego Testamentu	208
I. Pwt 26	208
II. 1 Sm 28	210
III. Ps 16	211
IV. Ps 49	213
V. Iz 28	214
VI. Iz 57	216
VII. Ez 43	220
b. Kult przodków a <i>marzēah</i>	224
I. <i>marzēah</i> na starożytnym Bliskim Wschodzie	224

II. Oczywiste wzmianki w Starym Testamencie	228
III. Sugerowane wzmianki w Starym Testamencie	230
c. Kult przodków i inne koncepcje	232
I. Terafim	232
II. Stele	234
III. Nazwy pokrewieństw	235
IV. Życie rodzinne	236
V. Ofiara i kult	238
VI. Pochówek i kości	239
d. Streszczenie	240

Część D

ŻYCIE POZAGROBOWE

Rozdział 9

KOMUNIA POZA ŚMIERCIA	245
a. Henoch i Eliasza	245
b. Psalmy	247
I. Ps 16	247
II. Ps 49	249
III. Ps 73	251
IV. Inne psalmy	254
c. Księga Przysłów	255
d. Hi 19	258
e. Księgi niebiańskie	264
f. Streszczenie	267

Rozdział 10

ZMARTWYCHWSTANIE	270
a. Zmartwychwstanie w literaturze Izraela	270
I. Boska moc (Pwt 32; 1 Sm 2)	270
II. Sporadyczne wskrzeszenia (Eliasz i Elizeusz)	273
III. Odnowa narodu (Oz 6; Ez 37)	274
IV. Zmartwychwstanie indywidualne (Iz 26; Dn 12)	278
V. Inne teksty Starego Testamentu	282
VI. Inne pisma żydowskie	284
b. Zmartwychwstanie na starożytnym Bliskim Wschodzie	286
I. Egipt	286
II. Mezopotamia	288
III. Ugaryt	289
IV. Persja	290
V. Grecja	293
c. Streszczenie i konkluzja	294
BIBLIOGRAFIA	299
INDEKS AUTORÓW	333